

# AMERIKANARE OCH DERAS HJÄLTAR

## - *om idoler och avgudar*

Amerikaner har en tendens att idolisera starka ledare, vare sig det gäller politiker, filmstjärnor, artister, religiösa ledare eller sportidoler. Varför?

Jag antar att USA:s behov av hjältar, idoler och sekter kan förstås genom dess historiska, kulturella och religiösa rötter. Trots att landet grundades på individuell frihet har det utvecklat en mytologi kring ensamma hjältar, från nybyggare och revolutionsledare till moderna presidenter. Denna hjältekult har förstärkts genom Hollywood och massmedia, där berättelser om den "utvalde" som räddar dagen dominerar populärkulturen, särskilt genom superhjältefilmer.

Religion verkar här också vara viktigt. USA är ett av de mest religiösa västländerna, och protestantismen, särskilt evangelikal kristendom, har bidragit till en tradition av karismatiska ledare som televangelister och pastorer med kultstatus. Detta religiösa inflytande har ibland lett till en utbredd sektkultur, där både religiösa och sekulära rörelser som Scientologerna, Jehovas vittnen och Mormonkyrkan har fått starkt fäste.

Kanske är en delförklaring till behovet av starka ledare vara att USA är ett ungt land som saknar den historiska kontinuitet och kulturella stabilitet som finns i Europa. Denna brist kan skapa osäkerhet och ett behov av gemenskap och starka symbolfigurer. Det finns en antydning till ett nationellt mindervärdeskomplex gentemot Europa, så har en äldre och mer etablerad intellektuell och kulturell tradition. Detta har lett till att USA har utvecklat sin egen distinkta mytologi och ikoniska figurer.

Mormonismen är ett exempel på detta – en ny religiös berättelse som, med rötter i en äldre tradition, skapades kort efter USA:s grundande och gav Amerika en biblisk historia och en känsla av gudomlig legitimitet. Berättelser som att Jesus även besökte Amerika och att urbefolkningen härstammar från en judisk stam saknar vetenskaplig grund men har fyllt ett behov av historisk och kulturell förankring för många.

Den här idoldyrkande kulturen i USA har faktiskt vissa likheter med den som återfinns i Mellanöstern, där religion och politik ofta är nära sammanflätade och där personkulten kring ledare spelar en framträdande roll. I båda regionerna finns en stark betoning på symboler av heroism och uppoffring, som ibland kan ta våldsamma uttryck. Trots att de ofta kritiserar varandras samhällssystem och värderingar, speglar de emellertid liknande tendenser i sin syn på ledarskap och nationell gemenskap.

I amerikansk politik är presidentkulten tydlig, där vissa ledare ses som frälsare snarare än enbart politiker. Många är de som, liksom Donald Trump, har fått följargrupper som ser dem som symboler snarare än bara statschefer. Politik och religion går ofta hand i hand och har i USA blivit en form av underhållning, där ledare byggs upp som varumärken och personligheter snarare än enbart företrädare för partier och församlingar.

Kapitalismen har också spelat en stor roll i skapandet av idoler. Idoldyrkan är en industri i sig, där sportstjärnor, artister och "influencers" byggs upp och marknadsförs som produkter att konsumeras. Detta har förstärkt kulturen av att beundra starka individer snarare än kollektiv styrka.

USA:s storlek och interna splittring, både ekonomiskt och socialt, gör att behovet av starka karismatiska ledare och symbolfigurer kan bli mer framträdande, inte minst i kristider. Med tanke på USA:s betydelse i världspolitiken och dess engagemang i olika internationella konflikter kan den oro och osäkerhet som följer skapa en längtan efter trygghet, vilket ofta kanaliseras genom framstående ledare och ikoner.

I grund och botten verkar USA:s hjältekult och idoldyrkan emellertid vara ett allmänt uttryck för en djupare mänsklig längtan efter mening och tillhörighet. Men i USA har detta blivit en industri, en kultur och nästan en religion i sig själv, där allt från Jesus i Amerika till superhjältar i Hollywood och messiasliknande politiker fyller samma grundläggande behov.